

Eindejaarsexcursie in De Panne op 29 december 1996

M.-Th. Vanhaelen

Het leek ditmaal een hopeloze onderneming te worden, daar de kuststreek vanaf 27 december plots met een dikke laag sneeuw en ijs bedekt werd. Het vroom dat het kraakte. En toch was er een opkomst van 11 dapperen. De dijkelling leek eerder een kilometersbrede, ononderbroken gladde 'schuif-af'. De vloedlijn was reeds ± 50 cm hoog (bevroren schuim) en het strand zat ook al voor 4/5 onder het ijs.

Tot onze verrassing vonden we op een gevrijwaarde zandstrook in het litoraal een afzetting met de eerste winterslachtoffers :

- ± 100 nog levende fuikhorens, *Nassarius reticulatus*
- een 100-tal zaagjes *Donax vittatus* met bevroren, stervend dier
- een paar 10-tal witte dunschalen, *Abra alba* met bevroren, stervend dier
- enkele tere platschelpen, *Tellina tenuis*, eveneens stervend of dood
- 2 kleine kokkels, *Cerastoderma edule*, levend !
- tussen de *Ensis directus* : enkele met vleesresten

We vonden slecht 4 *Ensis arcuatus* (lege doubletten), 1 dood breedpootkrabje en 2 dode vrouwelijke helmkrabben. Voorts lagen er een aantal snavels van *Sepia officinalis*. Na een goed zoekatjenjaar en een grote sterfte in de soort (juni 1996) zijn de snavels blijkbaar stilaan samengedreven en in De Panne gestrand, want Koen Verschoore vond er hier al veel, de laatste tijd.

Van enkele meegenomen nog levende mollusken waren de zaagjes het vlugst dood (na een paar uur); de fuikhorens probeerden na ontdooiing nog een dag om hun voetspier uit te spreiden en om te kruipen, doch dit lukte niet meer : de anders zo soepele, elastische spier leek nu eerder op taai rubber ! Ofwel werden de diertjes zo plots verrast door de vorst dat ze zich niet meer tijdig diep in hun horen konden terugtrekken, ofwel is hun zeer klein operculum niet 'vorst-dicht'. Waarschijnlijk leefden de bevroren dieren ook niet diep genoeg in zee.

Wat me vooral verbaasde : de kokkeltjes hadden geen last gehad van het vriesweer : ze bleven nog enkele weken leven in een bodempje zeewater; de ene gedurende 13 dagen, de tweede hield het 17 dagen uit !

Alles bij elkaar waren dit toch nog mooie waarnemingen !

Lindegaarde 3
1830 Machelen